

LIETUVA

NR. 68

Sluntė mane motinėle
I mareles vandenėlio.

Tik tas užsitarnauja laisvę ir gyvenimą,
kuris kasdien dėl jų kovoja.

Goethe.

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

"MŪSU LIETUVA"

GALIMA ĮSIGYTI SĂO PAULO LAIKRAŠČIŲ
KIOSKUOSE

ŠIOSE VIETOSE:

MIESTE prie pašto Avenida Săo Joăo
PRAÇA DA SÉ viduryje aikštės kioske
BOM RETIRO Rua Silva Pinto ir José
Paulino kampas
ESTAÇÃO DA LUZ prie įėjimo
ESTAÇÃO DA LUZ prie tilto
CASAS SĂO JORGE Rua Săo Caetano,
526 ir 510
MOÓCA prie autobuso 93 sust. vietos
VILA ZELINA Largo Săo José prie au-
tobuso sust. vietos.

Revista Lituana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
AVENIDA ZELINA, 706 - VILA ZELINA
SĂO PAULO

KORESPONDENCIJAI:

CAIXA POSTAL 371 - SĂO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00

KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5

ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIENAMOS KAINOS

ALM. BARĂO DO RIO BRANCO, 786 S. PAULO

D Ė M E S I O

Kaikurie "M. L." skaitytojai ir ben-
dradarbiai, siųsdami korespondenci-
ją "M. L." Redakcijai ar Administra-
cijai, nesinaudoja mūsų pašto dėžu-
te 371, bet gatvės adresu.

Norime atkreipti dėmesį, ir atei-
tyje prašome žymėti tik pašto dėžu-
tės 371 Nr., nes "M. L." Red. ir A. riūc-
se paštas adresatams nepristatomas.

VIENINTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

AL AUS VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĀOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmo-
gaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.

Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
SĂO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1950 (III m.)

São Paulo (Brasil) Rugpiucio 5 d. (Agosto)

Nr. 15 (68)

KOREJOS KARAS

Henrikas Valavičius

Viso pasaulio akys nukreiptos į Korejos įvykius. Nors karo veiksmai vyksta tik Korejos žemėje, ir kariauja korejiečiai prieš korejiečius, bet yra visiems aišku, kad to karo reikšmė eina labai toli už pačios Korejos rubežių.

Birželio mėn. 25 d. anksti rytą š Korejos komunistų kariuomenė pradėjo puolamuosius veiksmus prieš pietinę Koreją. Puolamąją komunistų jėgą sudarė apie 15 gerai parengtų ir rusų tankais apginkluotų divizijų. Ir ši kariuomenė, turėdama prieš save žymiai menkesnes ir žmonių ir ginklų skaičiumi korejiečių ir amerikiečių pasipriešinimo pajėgas, sekmingai vykdė puolamuosius veiksmus ir jau dabar yra užėmusi didesnę pietų Korejos dalį. Amerikiečių karo pajėgos, kurios čia kovoja kaip UNO (arba Jungtinių Tautų Organizacijos) kariuomenė organizuoja paskutines gynimosi pozicijas Korejos pusiasalio pietuose apink Pusaną uostą, per kuri amerikiečiai gauna savo tiekimus. Ir šios pozicijos turi būti apgintos bet kokia kaina - tokį įsakymą liepos 29 dieną davė amerikiečių 8-osios armijos vadas gen. Walton Walker kariaujantiems amerikiečių daliniams. Dabartiniu metu Korejos fronte žinomos tik dvi amerikiečių divizijos: 1-oji kavalerijos ir 25-oji pėstininkų divizija. Nežiūrint sunkios besiginančių amerikiečių padėties ir užleistos teritorijos, vyr. amerikiečių kariuomenės vadas Tol. Rytuose gen. Mack Arthur, prieš porą dienų, pabrėžtinai patvirtino, kad komunistai jau praleido progą užimti greitai karu visą Korejos teritoriją. Amerikiečių kariuomenės tikslas gintis, kad išloštų laiko, kuris reikalingas parengti užtenkama žmonių ir medžiagos kiekį bendrajam priešpuoliui. Nežiūrint kaip bebūtų pranašaujami artimiausieji karo laukų įvykiai, amerikiečių žemės daliniai dar turės iškovoti sunkių gynimosi mūšių ribotame teritorijos plote, iš kur daugiau jau nebėra kur trauktis. Nepaslaptis, kad pasaulinė komunistų propaganda stengiasi jau šiandien išnaudoti šią padėtį kaip nepaprastus Korejos komunistų laimė-

jimus ir amerikiečių kariuomenės visišką fracosso. Suprantama, kad šitoks papuliarus įvykių pavaizdavimas turi daug pasisekimo ir yra skiriamas kaip vaikų filmas tiems, kurie mėgsta.

Mes stebime Korejos karo įvykius turėdami prieš akis žymiai daugiau negu pačią Korejos teritoriją, kur šiandieną Maskvos komunizmas yra pradėjęs naują užgrobimo žygį, nebeprisidengęs maskuotais veiklos būdais, prievartos grėsme, sovietų organizuojamais pasienio sukilimais ir terorų pagelba pravedamais sufalsifikuotais rinkimais, bet atvirai paleidęs į kovos lauką rusiškuosius tankus. Korejos karas pradeda visai naują santykių pradžia kaip tarp JAV bių ir Sovietų S-gos, taip ir tarp visų kitų pasaulio valstybių. Kokių iš tikro tikslų siekia Maskva, pradėjusi šį karą, galbūt, parodys netolimos ateities įvykiai. Viena yra tikrai aišku, kad vedamoji tarptautinio komunizmo propaganda už taiką su paskutiniu laiku pasirodžiusiais Stokholmo atsisaukimo lapeliais ir renkamais parašais prieš atominę bombą žmonijos gerovės labui, yra tik mulkinimo darbas tų lengvatikių, kuriuos dargi norima įtikinti, kad ne komunistai pradėjo Korejos karą, bet kad amerikiečiai užpuolė Koreją.

Į laisvųjų pasaulio valstybių santykius Korejos karas įnešė taipgi naują elementą. Pirmą sykį bemažko visi Jungtinių Tautų Organizacijos nariai - šio metu 55 valstybės - pasmerkė šiaurės Korejos puolamąjį karą ir įsipareigojo teikti visokią pagelbą užpuolikui atremti. Toks vieningas ir drąsus pasaulio valstybių pasisakymas nukreiptas, tegu ir netiesioginiai, prieš galingą Sovietų S-gą, yra reikšmingas ženklas ir galbūt, pirmas pasaulio istorijoje, kuris visai aiškiai rodo, kad sovietai savo tolimesniems užpuolimo žygiams neturės tų lengvatų, kurias turėjo Hitlerio Vokietija, pavieniui išsirikndama savo agresijos aukas.

Korejos karas betgi svarbiausia įnešė didelių ir reikšmingų pasikeitimų JAV-bių užsienio politikoje ir ypač santykiuose su Sovietų S-gą.

Tų santykių vystymasis, pasibaigus antrajam pasauliniam karui, gali būti suskirstytas į keletą etapų. Iš pradžių amerikiečiai buvo dideli optimistai rusų atžvilgiu. Rusams buvo rodomas didelis pasitikėjimas, naivus pasitikėjimas; amerikiečiai buvo nusiteikę išspręsti visus klausimus su rusais draugišku būdu. Tuo laiku JAV kariuomenė buvo demobilizuojama, karo arsenalai pusvelčiui išparduodami, o Vakarų Europoje visokie žemės karo įtvirtinimai ir jūrų laivyno bazės sprogdinamos, ko šiandien taip gailimasi. Vėliau prasidėjo nusivylimų periodas dėl rusų vedamos politikos, bet Vašingtono kantrybė vis dar buvo tvirta. Vis buvo tikimasi, kad buvę karo sąjungininkai apsigalvos ir apsispręs į gerą. Ta amerikiečių laikysena Maskvoje buvo visai klaidingai suprasta; ji tik dar labiau sužadino Sovietų imperializmo planus. Berlyno blokada padarė pirmąją amerikiečių politikos pasikeitimo pradžią. Nors ir be ginklų pagalbos Berlyno blokada buvo atlaikyta, nutiesus oro tiltą iš Vakarų Vokietijos. Berlyno blokada parodė, kad rusams galima pasipriešinti tik jėga ir pasiryžimu. Dar vis buvo manoma, kad šiuo būdu taika ir toliau gali būti išlaikyta. Bet šiuo laiku prasidėjo Korejos karas. Ir čia amerikiečiai ėmėsi iš pradžios labai atsargiai naujų priemonių, kad nepriduotų savo veiksams bet kokio provokacijos pobūdžio Korejos klausimas buvo patiektas Saugumo Tarybai svarstyti: amerikiečiai kre-

pėsi į Maskvą siūlydami galimybę Korejos konfliktą užbaigti garbingu būdu ir t. t. Duodamas kariškos intervencijos įsakymą, prez. Trumanas dargi nurodė, kad amerikiečių tikslas esąs tik išstumti užpuoliką iki 38-osios paralelės, t. y. tos linijos, kuri skiria š. Koreją nuo pietų. Visa tai nedavė jokių rezultatų; Korejos konfliktas išsivystė į pasaulinės reikšmės karą už kurio slepiasi Sovietų interesai. Ir dabar atrodo, kad Amerikos santykių raida su Maskva yra atėjusi į paskutinę fazę. Kantrybė yra pasibaigusi, ir nedaug vilčių išlaikyti taiką. Paskutinėmis dienomis Valstybės departamentas išleido vadinamąją baltąją knygą, kur yra išdėstoma JAV-bių nuomonė apie Koreją. Ir ši nuomonė jau yra labai skirtinga, negu kad ją porą savaitių anksčiau apibrėžė prez. Trumanas. Amerika jau nepripažįsta 38-osios paralelės kaip demarkacijos linijos tarp šiaurės ir pietų Korejos valdžios, Amerikos valdžia rodo savo nusistatymą užimti visą Koreją ir atstatyti jos vienybę.

Toks JAV-bių nusistatymas Korejos atžvilgiu reiškia daug daugiau negu tik atstatyti seną padėtį. Jis reiškia tiesioginį puolimą prieš teritorijos dalį, kuri priklauso Sovietų S-gos įtakos sferai. Ir šis puolimas yra statomas nebe diplomatijos forma ir derybų sprendimo keliu, bet kategoriškai ir tiesiog: karas ar taika. Rusai turi pasirinkti, bet pasirinkdami ir taiką rusai turi prisiimti nepuslepiamą pralaimėjimą: visos Korejos netekimą.

Lietuviai IV Tarptautinėje Futbolo Olimpiadoje... — Rašo Ed. Girėis

Nors Lietuva oficialiai olimpiadoje nedalyvavo, bet lietuvių bendradarbių netrūko. Svarbiausia, kad jungtinių radio stočių (Emissoras Unidas) pranešėju užsieniui, Brazilijos Sporto Sąjungą pakvietė tautietis Edvardas Girėis, kuris rungtynių metu pranešimus darė anglų ir ispanų

kalbomis, neužmiršdamas pridėti keletą žodžių ir lietuviškai. Be to, Ed. Girėis dalyvavo Pirmame Tarptautiniame Sporto Korespondentų Kongrese, Rio de Janeiro, atstovaudamas Lietuvą. Dėl to, ir Lietuvos vėliava plevėsavė milžiniškame Rio de Janeiro stadijone ir prie Brazilijos Spaudos Sąjungos rūmų.

— Jugoslavijos rinktinėje buvo lietuvis Boleslovas Vukas, kurio tėvas lietuvis, o motina jugoslavė ir jis gynė Jugoslaviją.

Iš dešinės į kairę: Mario Filho (redaktorius Jornal dos Esportes), Herbert Moeses (pirm. da. assuecaças Brazileira da Imprensa), gen. Angelo Mendes de Moraes (prefeito do Rio), Eduardas Girėis, (pažymėtas kryželiu) Mario Pollo (pirmininkas C. B. D.), ir kiti kongresantai

EKS PROMPTAS

V. Ališas

Nuo mano ilgesio išlinkęs
Gilus pavasario dangus;
Svajonių laisve, irkis, irkis
Kol būrėse vėjelis pūs...

Atrodo - keista - erdvės plačios
Visų padangių aukštumu!
Jose pasijunti tik svečias
Be Tėviškės ir be namų.

O taip norėtusi bent kartą -
Tegu tiktai saldžiam sapne -
Nueiti ten - už laidos vartų -
Kai vožiasi naktų skrynias...

II

Nepakartojamu mostu
Jausmų švelniausiam sūkury
Nematoma ranka paglosto
Liūdnas akis, o tu žiūri.

Kur nepabaigiamieji toliai,
Ir už visų ribų matai:
Išsiritą žvaigždžių karoliai
Į juodą ežerą lėtai...

Žarijų upė jame tviska
Tokia didinga ir tyli,
Raudono saulės obelisko
Dalijama į dvi dali!

III

Ar ilgai nuo padangių medžio
Aukšiniai lapai vyzdin kris?
Kodėl įniršusiai juos krečia
Liūdnoko veido moteris?

Tai vizija? Tai realybė?
Tai širdies fikcija tikrai?
Tarp žemės ir dangaus pakybę
Aplinkui sukasi daiktai.

Vaizdai po vienas kito bunda
Minčių skausmingam patale...
Ak, nekankink, saldi pagunda,
Tu tikro demono galia!

IV

Ji girdi mėlyną varpelį,
Vos jaunas mėnuo skliaute gims;
Jinai tau pasakyti gali,
Ką kalba vandens akmenims,

Ji iš bespalvio pievų rūko
Tau kaip iš rašto paskaitys,
Kodėl skaisči srovė nutrūko
Pas mūsų gyvenimo duris.

Ji pasakys, kur siela neša
Sparnai padangių svetimų...
Minės jaunystės veidą gražų - - -
Atleisk, kad ašarot imu - - -

Klajūnas

Pranas Lembertas

Ir pramušė ašaros juodą granitą -
Kai verkė klajūnas Tėvynės;
Padangė ir temo ir raudo ir švito -
Ir krito žvaigždėlės auksinės...

Saulėlydy ramunė meldžias,
O eglė klūpo pagiry,
Dangaus mėlynėn lėkia, beldžias
Klajūnai vėjai šėdami.

Ir aš, kaip vėjai tie klajūnai,
Blaškaus po svetimus kraštus,
Nors trankos audros ir perkūnai,
Nors kelias purvinas, klampus...

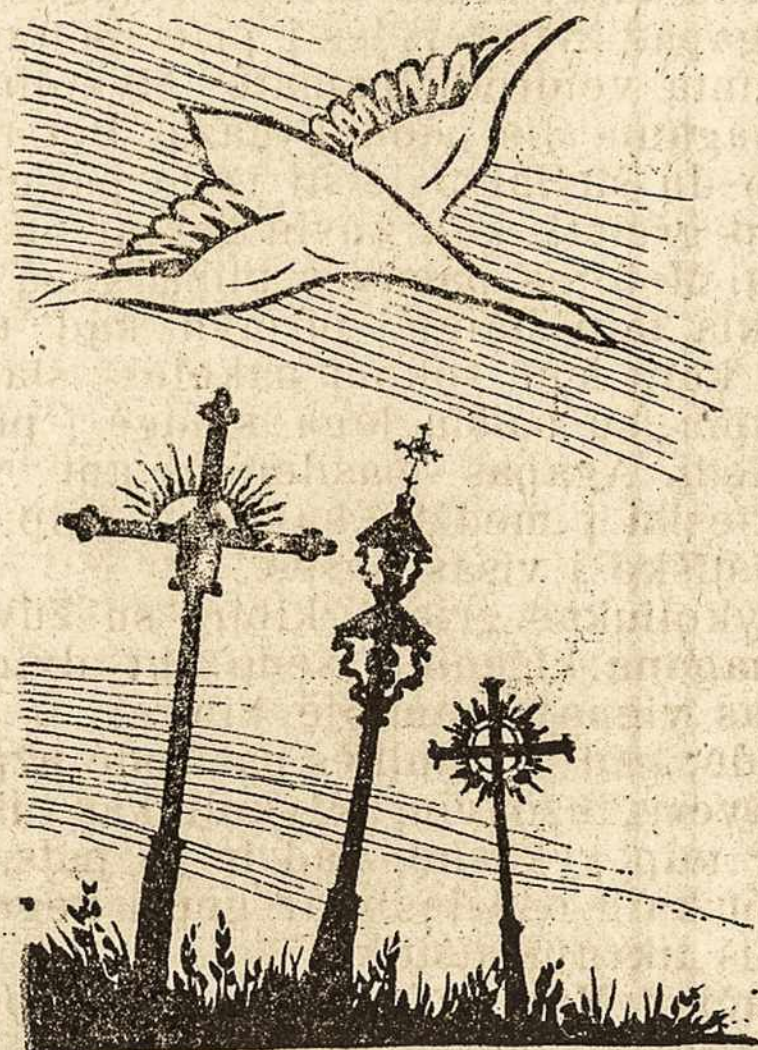
Lazda - manasis palydovas
Iš namo veda į namus,
Kaip elgetą ir kaip valdovą
Pridengia apsiaustas šiurkštus.

Ir taip diena diezon keliauju
Keliais, takeliais ir takais,
Kol gyslomis dar teka kraujas,
Kol dar pavargę kojos eis...

Aš ieškau - ką esu praradęs,
Ko pirkti niekur negaliu,
Lėmtis ką atėmė iš manęs
Keliaujant Tėviškės keliu.

O jei nerasiu? Dievas žino
Kaip bus baisu... baisu ir mirt.
Kau laisvės niekas negražina,
Kurią krauju aš noriu pirkt.

Saulėlydy ramunė meldžias,
O eglė klūpo pagiry...
Lazda manoji vėliai beldžias -
Naujos kelionės prieangy...

ANAPUS

Povilas Vondėdas

— Oi, kokios gražios! Nors parodon statyk. Bus apie penki kilogramai... Kam veži?

— Kozlovienei, — atsakė Mykoliukas išsitiesdamas

— Jis pamatė Agapo palenktą sprandą ties kibiru ir jo galvoje kilo staigus nutarimas - smogti kuo nors per tą nuskustą sprandą ir bus baigta. Bet nieko po ranka neturėjo ir arti nei akmens nei pagaliao nėsimatė. Rankoje laikė dviračio pompa, bet tas daiktas buvo per menkas.

— Klausyk, paskolink man savo pompą orui pripūsti, mano sugedus, neveikia, — pasakė Mykoliukas.

— Gali pasiimti, — sutiko Agapas vis žaisdamas žuvimis.

Mykoliukas priėjęs prie motociklo pasilenkė pompos. Staiga jo akys pastebėjo naganą rankeną, kyšančią pro nesandariai uždarytą portfelio viršų, kuris kaboją ant motociklo rankenos.

Greičiau už žaibą Mykoliuko galvoje blyksnelėjo mintis. Bet greičiau už mintį naganas iš portfelio atsidūrė Mykoliuko kišerėje.

— Klausyk! Duok ir man pusę. Sumokėsiu kiek nori, — prašė Agapas vis neatsitraukdamas nuo kibiro.

— Gerai! Bet kur tu jas padėsi. Bus geriau, kad rytoj atvažiuotum, aš tau prigaudysiu šviežių. Dabar, turbūt, namo grįžti? — patarė Mykoliukas, grįždamas prie dviračio. — Tavo pompa netiks, kaip nors ir taip davažiuosiu, — tęsė jis toliau.

— Tai žiūrėk. Rytoj žuvis bus mano. Niekam kitam neprižadėk. Še, pokelį cigarečių. Aš nerūkau, — pasakė apsidžiaugęs Agapas greitai sėsdamasis ant motociklo, nieko nepastebėjęs.

— Mykoliukas stovėjo laukdamas, kol Agapas pajudės iš vietos ir kaip motociklas su Agapu pajudėjo pirmyn, Mykoliukas ištiesė ranką su naganu taikykamas tiesiai į nugarą.

Agapas žvilgtelėjęs į priekį motociklo vairo pritvirtintą veidrodį, pamatė Mykoliuką į jį taikantį naganu. Jis padavė gazą. Bet tuo momentu krito du šūviai paleisti iš jo paties revolverio, taip greitai, kad šūvių garsai susiliejo į vieną aidą. Motoras pagavęs pilną gazą stumtelėjo motociklą taip staigiai pirmyn, kad tas pasukęs kairėn, kaip šio, šoko į pakelės šlaitą ir visu smarkumu, su baisia jėga, smogė į priešais stovintį medį. Agapas pasilenkęs ant vairo rėžė kaktą tiesiai į medžio kamieną, taip, kad smegenys ištiško į visas puses.

Mykoliukas griebė kibirą su žuvimis ir įsikisęs naganą kišeniun, sėdo ant dviračio ir laikydamas vienoje rankoje kibirą, o kita vairą, paspaudė, kad tik dulkės pasirodė užpakalyje.

Pavestą uždavinį Mykoliukas išpildė taip greit ir taip vykusiai, kad ir jis pats, lėkdamas dviračiu kaip pašėlęs, dar gerai negalėjo suvokti kas iš tikrųjų atsitiko.

Tačiau Mykoliukas greitai atsipeikėjo, už-

važiuodamas ant kalnelio, nulipo nuo dviračio ir apsidairė aplinkui. Nieko, nei gyvos dvasios. Jis giliai atsiduso, pačiupinėjo revolverį kišeniėje - jam pasidarė drąsiau ir jis visai nurimo.

Dabar jis vėl sėdo ant dviračio ir važiuo pamažu, svarstydamas kaip čia padarius. Ar nutylėti? Ar pranešti milicijai? Kaip geriau?

Pagaliau nutarė! Paspaudė smarkiau ir po pusvalandžio jau buvo prie pat miestelio.

Tuo tarpu Barkus Agapui nuvažiuavęs, ėjo pamažu takeliu pagal vieškelį, ir pamatė priešais atlekiantį dviračiu Mykoliuką su kibiru rankoje. Barkus peršoko griovį ir užėjęs ant tiltelio laukė kol pastarasis atvažiuosias.

— Palauk, kur taip, kaip gaisrą gesinti leki? — sustabdė Mykoliuką Barkus.

Bet Mykoliukas ir pats jau būtų sustojęs, pamatęs priešais Barkų.

— Stai slėpk! Ką tik pasiunčiau į peklą Agapą. — vos pratarė uždusęs Mykoliukas, kišdamas Barkui į rankas Agapo naganą.

— Kur? Kaip? Sakyk aiškiau! — klausinėjo Barkus.

— Išleidau orą tam raudonajam velniui. Su Agapu baigta, — kalbėjo šnabzdėdamas Mykoliukas apsidairęs. — Dabar sakyk ką daryti? Tylėti? Ar pranešti milicijai, kad radau jį nušautą? tęsė Mykoliukas vis žvalgydamasis į visas puses.

Kur jį palikai?

Mykoliukas Barkui paaikškino smulkiau apie įvykį su Agapu. Barkus pagalvojęs pasakė:

— Važiuok dabar tiesiai į milicijos bustinę ir pranešk, kad grįždamas žuvavęs, radai Agapą su motociklu prie medžio gulintį, visą kruviną, ir ar jis dar gyvas ar ne, nežinai, nes jis nejudėjo.

Pasakyk dar, kad man apie įvykį irgi pranešei sutikęs ant kelio. Dabar važiuok, žuvis irgi pasiitink kartu! — pamokė Barkus.

Mykoliukas sėdo ant dviračio ir nudūmė tiesiai į milicijos bustinę.

Milicijos bustinėje kaip tik buvo Kozlovas ir dar vienas pirmą kartą miestelyje pasirodęs NKVD pareigūnas kapitono uniformoje.

Mykoliukas, laikydamas kibirą su žuvimis rankoje, puolė tiesiai per budinčio milicninko kambarį į viršininko kabinetą, kur Kozlovas ir paminėtas enkavedistas posėdžiavo su milicijos viršininku Šarkūnu.

— Gelbėkite! Agapas užsimušė. Gelbėkite! — riktėlėjo Mykoliukas įbėgęs viršininko kabinetą.

Visi pašoko ant kojų, net budėtojas ir kiti milicininkai iš poilsio kambario, išgirdę rėkiant Mykoliuką kaip pamišusį, subėgo žiūrėti kas atsitiko...

— Koks Agapas? Kur... kas? — pasipylė klausimai iš visų pusių. — Sakyk aiškiau.

— Greičiau, greičiau! Ko stovit? Ten prie vieškelio. Guli prie beržo. Visas kruvinas!... Gal jau mirė!... — rėkė Mykoliukas, kaip apstėtas.

Pagaliau šiaip taip visiems paaiškėjo, kad su Agapu kažkas atsitiko, kad Mykoliukas jį matė gulintį su motociklu prie beržo palei vieškelį.

— Einam! Penki vyrai paimkit ginklus! Važiuosit kartu. Pašaukti Barkų. Tegul paduoda sunkvežimį, — įsakė pirmas atsipeikėjęs kompartijos sekretorius Kozlovas.

— Barkui aš jau pranešiau apie įvykį. Važiuodamas dviračiu buvau jį sutikęs ant tiltelio. O štai ir jis jau čia ateina, — paaiškino Mykoliukas pamatęs per langą Barkų, einantį perturgavietę.

— Draugas Barkus, — kreipėsi Kozlovas į duryse pasirodžiusį Barkų, — girdėjot?

— Taip, Mykoliukas jau man pranešė.

— Paduokite sunkvežimį - važiuosime kartu, reikia išaiškinti, kas ten tokio atsitiko, — pasakė Kozlovas Barkui.

— Pasitaikė gera proga, tai ir nelaukiau ryt dienos, — šnibždėjo Mykoliukas eidamas šalia Barkaus prie sunkvežimio.

— Na, dabar tylėk! Supranti! Paskui pakalbėsime, — įspėjo Barkus.

— Jau tyliu! — ir Mykoliukas daugiau nepratarė nei žodžio į Barkų.

Po pusvalandžio Barkus sustabdė sunkvežimį ir visi nuėjo kur gulėjo motociklas ir Agapas, kuris dar tysojo toje pačioje vietoje kur buvo jį palikęs Mykoliukas.

Tačiau Mykoliukas pastebėjo, kad Agapo veidas tada buvo prispaustas prie žemės, o dabar visai kitaip: Agapo lavonas gulėjo aukštelininkas. Motociklas irgi atrodė Mykoliukui kitaip persikreipęs negu pirmiau.

Bet Mykoliukas apie tai nei nelypėjo, nors jo širdyje kažkas, tartum, apsvirtė.

Mykoliukas nelaukdamas paklausimų, kalbėjo be pilovos, vis bėgiodamas šen ir ten, ir rodydamas, kaip važiuo dviračiu, kaip girdėjo burziant motociklą, kaip jam pasigirdo lyg tai kas pykstelėjo, bet jis manęs, kad tai motociklo motoras šaudas.

Paskui, kai privažiavęs arčiau, pamatęs gulintį Agapą, visą kruviną. Tada jis lėkęs pranešti apie įvykį, ir kaip sutikęs Barkų, papasakojęs ką matęs.

— Palauk, - o kodėl nenubėgai tiesiai į miliciją pranešti, bet pirma Barkui papasakojai? — paklausė Mykoliuką enkavedistas su kapitono zenklais.

— A, kodėl? Todėl, kad Barkus mano viršininkas, o aš jo padėjėjas. O viršininkas geriau žino už padėjėją. Be to, draugas Barkus yra partietis ir Sovietų Sąjungos herojus. Aišku dabar ar ne aišku? — vietoje teisintis, Mykoliukas puolė enkavedistą. — O jei nebūtų milicijos ir NKVD, tai kam pranešti apie tokį dalyką, gal klebonui, sakysit?

— Kaip tai nebūtų NKVD, ką tu čia kalbi. Kaip tai Tarybų Sąjungoj be NKVD? — pradėjo kibti prie Mykoliuko enkavedistas.

— Ką? Ar aš sakau, kad Tarybų Sąjungoje nebūtų enkavedistų. Kaip draugas supratai! Tarybų Sąjunga ir be NKVD, tai sabotžas. Aš sakau, kad milicija ir NKVD būtų kur nors išvykę, kaip dabar pavyzdžiui. Čia manau pats draugas žinai, kad visuomet reikia pranešti draugui partiečiui, jeigu jis arčiau randasi. Supratai? — vėl Mykoliukas puolė enkavedistą. — Pranešiau draugui Barkui, nes jis partietis ir jį sutikau pirma, o paskui duį į miliciją. O kur kitur lėksiu pra-

nešti jei ne į miliciją? — vis nerimavo Mykoliukas.

— A, jeigu taip, tai jau kitas reikalas, — sutiko enkavedistas.

Bet kaip Mykoliukas neaiškino, vistiek nieko nustatyti iš jo aiškinimo nepavyko. Pėdsakų irgi nebeliko jokių, nes Mykoliukas, o paskui jį visi kiti bėgiodami viską užmynė ir sumaišė.

Dvi skylės Agapo nugaroje; iškratytos kišenės ir motociklo krepšiai: tai viskas ką galėjo nustatyti apžiūrėjimo metu.

Įkėlę Agapo lavoną ir sulankstyta motociklą į sunkvežimį, visi grįžo miestelin.

Apie įvykį buvo pranešta telefonograma NKVD apygardos viršininkui ir milicijos vadui.

Iš ten atėjo potvarkis nesiimti jokių ypatingų žygių prieš vietos gyventojus, laukti atskirų parėdymų ir tardymą vesti toliau nebalsiai.

Kitą dieną Agapą palaidojo. Barkus išvažiavo Vilniun.

Daug kalbų, spėliojimų ir įtarimų sukėlė Agapo paslaptinga mirtis. Mykoliukas visiems ir visur aiškino tą patį. Tačiau jo širdį užgulė netikrumo akmuo. — Kas paėmė portfeli ir iškratė Agapo kišenes? — tas klausimas nuolat stovėjo jo galvoje.

☆

Kernius pasėmęs iš šaltinio vandens, pastatė kibirą prie tako ir ėjo parsivesti ožkos. Užlipęs kalnelin jis matė, kaip Mykoliukas privažiavo vieškelį; kaip nulipo nuo dviračio ir kažką darė pasilenkęs; privažiavo motociklistas, sustojo. Jiedu kalbėjosi ir po to matė kaip Mykoliukas šovė į motociklistą, paskui sėdęs ant dviračio pabėgo, o motociklistas liko gulėti.

Kernius, apsidairęs ar nesimato apylinkėje daugiau žmonių, greitai nusileido nuo kalnelio per krūmus. Tiesiai per lauką priėjęs prie įvykio vietos pažino Agapą. Greitai susivokęs, pakėlė nuo motociklo vairo atokiai nukritusį portfelį, išėmė kas buvo motociklo kabūruose ir iškraustęs Agapo kišenes, nedelsiant dingo krūmuose. Senis tai padarė stebėtinai greitai. Atrodė, kad jis 20 metų jaunuolis, taip mikiškai sprūko į krūmus. Sausoje žolėje neliko jokių jo pėdsakų ženklų.

Sugrūdęs visus popierius pinigine ir užrašų knygutę portfelin, Kernius viską paslėpė Merkio pakrantėje tarp krūmų.

Biblija, kurią Agapas visuomet su savim vežiojosi ir iš jos vaikams aiškino antireligines temas, portfelin netilpo ir neturėdamas kur jos dėti, parsinešęs namo ją sudegino ir pelesus išbarstė ant Merkio vandens.

Visą sutvarkęs, Kernius laukė pas jį atvykstant milicijos. Tačiau kol pribuvo sunkvežimis su milicininkais laukai jau skendo prieblandoje. Ir pas jį niekas šį vakarą neatsilankė...

Ilgai Kernius sėdėjo ant trobelės slenksčio giliai susimąstęs.

— «Bažnyčias ir kalėjimus su žeme sulygin- sim!» — taip Kernius girdėjo šaukiant Lenina 1917 metais, būdamas tada kareivių deputatu Petrograde. Taip... ir jis tada tikėjo šitam iš pragaro atsiųstam demagogui, kad sulyginus su žeme bažnyčias, kalėjimai bus nereikalingi. Bet praktikoje pasirodė visai kas kita. Tiesa, bažnyčias raudonieji šeiminkai su žeme sulygino, tačiau ne visas; kai kur didesniuose miestuose išsilikusias

pavertė kalėjimais...

O senų caro kalėjimų ne tik kad nesulygino su žeme, bet atremontavo, padidino ir šimtus tūkstančių naujų pristatė. Visą penktąją žemės rutulio dalį papuošė koncentracijos ir varties stovyklomis...

Toki yra komunistinės revoliucijos obalsiai, o praktikoje kitoki, — galvojo Kernius parėmęs galvą ant rankos.

Staiga, vakaro tyloje, nuo Merkio pusės, jo jautri ausis pagavo atsargių žingsnių šlamesį. Jis atsistojo ir pradėjo įtemptai klausytis. Nieko. Vėl viskas nutilo.

— Gal taip kas nors? Gal mano ausys jau mane apgauna? — pagalvojo senis Kernius ir vėl iš lėto atsisėdęs rengėsi kimšti tabako į pypkę.

Bet už trobelės kampo sudejavo apuokas. Senis pažino savo sūnėno sutartą ženklą.

— Uūū, — gailiai, tyliai, pridėjęs delnus prie burnos, atsiliepė Kernius atsistodamas.

Ant tako tarp krūmų, šešėliuose pasirodė augalota vaikinų figura.

— Sveikas seneli, — pasveikino vaikinai apkabindamas Kernių.

— Sveikas anūkėli, — pratarė senis, — eikš vidun, išgersi pieno, gal žuvų paragausi — šviežių vakarienei pakepiau ir, lyg nujausdamas tavo ateinant, palikau ir tavo daliai, — kalbėjo Kernius žengdamas trobelėn.

-- Dėkui seneli, suvalgysiu viską ką tik duosi; esu išalkęs kaip vilkas po Kalėdų.

Kernius uždengė antklode langą, užžiebė spinksa, pastatė puodynėje pieno, padėjo su keptuve žuvies ant stalo ir puskepalį juodos, pusdirsinės duonos.

— Valgyk, o aš tuo tarpu pasergėsiu lauke — pasakė Kernius sūnėnui eidamas pro duris laukan.

Jaunas mėnulis, tartum kraujuotas piautavas, pamažu išlindo iš užu miško. Sutemę šešėliai nuklojo žemę.

Išėjęs kieman Kernius iš pe šiaudinės pastogės ištraukė vokiečių devinto kalibro karišką pistoletą, mauzerio sistemos, patikrino užtaisą ir ištempęs ausis ir akis dairėsi aplinkui, kol sūnėnas pavalgęs neatėjo pas jį..

— Kas naujo? — paklausė pusbalsiai Ginutis.

— Palauk, užsklėsiu duris, eisime kartu. Tada papasakosiu.

— O kur eisime seneli?

— Turiu šianakt pasimatyti su Lūšiu. Svarbus reikalas, o be to noriu pasišnekėti su Jogaudu. O kaip aną naktį, judu nepaklydote miške? — paklausė senis.

— Ne. Tik išsimaudėme pelkėse, — atsakė Ginutis.

— Aš jau rengiausi pats vienas. Gerai, kad atėjai. Dabar dviems bus smagiau ir drąsiau, — kalbėjo senis patylomis, leisdamasis takeliu prie Merkio.

— Bet kur mes einam? Ne čia! — pusbalsiai paklausė Ginutis.

— Eikš kartu! Duosiu jau nešti daiktą, kurį būtina šianakt turėti pristatyti Lūšiu, — paaiškino Kernius.

Prie pakriaušės senis liepė Ginučiui pastovėti, o pats įlindo į krūmus, ir po valandėlės sugrįžo nešdamas rankoje iš Agapo paimtą portfeli.

— Einam!.. šie neški portfeli. Tik atsargiai —

neišbarstyk. Čia svarbūs dokumentai, — kalbėjo senis eidamas pirmyn.

— Kokie čia svarbūs dokumentai? — Iš kur? — teiravosi Ginutis eidamas šalia.

— Vėliau sužinosi! Dabar klausykis ir stebėk!.. -- pertraukė jį senis.

Toliau visą laiką jiedu nesikalbėjo, eidami atydžiai klausėsi ir žvalgė.

Po kiek laiko jiedu jau buvo miške. Kernius tamsoje ėjo per mišką, tartum, per savo trobą, nieko nesvyruodamas.

Ginutis vos spėjo paskui senį sekti.

Taip jiedu ėjo daugiau kaip pusvalandį, brisdami per pelkes.

Čia reikia atsargiau. Jau esame netoli. Sargybinis tamsoje nepažinęs gali šauti be perspėjimo. Jiedu sustojo ir klausėsi. Kapų tyla. Miškas tylėjo, tartum, nebylys. Jokio garso.

Ginutis pridėjęs delnus prie burnos tyliai sudejavo apuoku. Atskaitė iki dešimts, vėl pakartojo tą patį. Paskui atskaitė iki keturių, dar kartą penkis sykius trumpai sudejavo, ir pradėjo eiti pirmyn. Netrukus tarp medžių tyliai, tyliai cypelėjo žiūrė. Ginutis atkartėjo du kartą tą patį.

Netoli, čia pat prie jų, užnugaryje, pasigirdo kietas balsas:

— Kas?

— Laisvė arba mirtis! — atsakė Ginutis.

Tartum iš žemės išaugo prie jų trys vyrai su paruoštais automatais.

— A, dėdė Kernius! Sveikas dėde! Galit eiti! — pasakė vienas iš vyrų, pažinęs tamsoje Kernių pagal jo žilą barzdą.

Lūšis, Jogaudas ir dar du kariškiai sėdėjo toje pačioje slėptuvėje po ažuolu. Įėjimas buvo uždengtas brezentu, ant kelmo degė aliejinė lemputė - spinksa. Vyrų pasišviesdami švyturiukais studijavo žemėlapyje naują NKVD baudžiamųjų dalinių išdėstymą Lietuvos teritorijoje. Kada sargybinis pranešė vadui apie Kernių, tas išėjo laukan pasitikti senio.

— Dėdė Kernius! Prašau, prašau, užėikite į vidų. Sveikas dėde! Sėskites čia prie manęs ant kuprinės, — kalbėjo Lūšis, vesdamas senį vidun už parankės.

— Leisk pasveikinti vyrus. Atsisėsti suspėsiu, -- pasakė senis.

Visi vyrai atsistojo, ir nuoširdžiai spausdami senio ranką sveikinosi su juo.

— O kaip tavo ligoniai, Ramūnai? — paklausė Kernius paduodamas ranką aukštam, šviesiaplaukiui vyrui.

Tai buvo partizanų gydytojas, kuris rūpinosi sužeistaisiais ir ligoniais. Jis 1945 metais pagal Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto įsakymą, iš Berlyno buvo atvežtas lėktuvu ir nuleistas su parašiotu.

— Ačiū Dievui! Sunku tokiose sąlygose, bet darome ką pajėgiame, — atsakė Ramūnas.

— O tavęs, Toleiki, su tais ūsais būčiau nepažinęs! Ar senai sugrįžai? Kaip sekėsi... kur kiti? Ar gyvi? — klausinėjo senis ūsuotą, plačiapetį, tamsiaplaukį vyrą.

Toleikis pereitą naktį ką tik sugrįžo iš Vokietijos, kur prieš du mėnesius buvo nuvykęs su kitais penkiais partizaniais veždamas VLIK-ui pranešimą iš partizanų štabo.

— Kaip matai, dėde, sugrįžome, bet ne visi - tik aš ir Galintas, kiti jau niekuomet nesugrįš -

(B. d.)

NKVD Tinklas Tremtiniam Gaudyti

Sovietų agento parodymai

Buvęs NKVD majoras, prisidengęs Petrovo pravarde, atsidūręs jau Vakaruose, paskelbė «Tribune de Genève» dienraštyje savo atsiminimus. Čia skelbiama ta jo atsiminimų dalis («T. d. G.» 1950. 1. 10/12), kurioje jis aprašo NKVD priemones DP paimti ir likviduoti — jei ne savo, tai sąjungininkų ar šalpos organizacijų rankomis. (E)

Repatriantų likimas

1945 m. rugpiūčio m. buvau paskirtas palydėti gana didelį repatriantų būrį į stovyklą rytinėje Vokietijos zonoje.

Tai buvo ilgas traukinys, sudarytas išimtinai iš prekinių vagonų. Ant kiekvieno kabojo didžiulis Stalino portretas su įrašais raudonuose kaspinuose: «Ačiū didžiajam Stalinui, kad mus išgelbėjo iš fašistinės nelaisvės», «Grižtame į savo tėvynę!» ir t. t. Vykstantiems amerikiečių kariuomenė buvo išdalinusi maisto, o ką tik pradėjusi veikti UNRRA - drabužių. O kaikurie iškeitė maistą į degtinę. Pirmoji kelionės dalis vyko džiaugsminga nuotaika.

Vos tik paskutinius amerikonių postus pravažiavę ir prie sienos sustoję tučtuojau buvome apsupti sovietų dalinių. Repatriantai, «saviškius» pamatę, parodė tikrai nuoširdų džiaugsmą: lipo iš traukinio, apsikabino kareivius ir karininkus nešė ant rankų. Tačiau pastarieji, užuot džiaugęsi naujai atvykusiais, pasiliko šalti. Staiga švilpukas, ir įsakymas lipti į vagonus. Vėliau garsiakalbiu pranešta, kad traukinys vyks Werdau stovyklos kryptimi, kad vagonų durys turi būti uždarytos. Palydovams buvo įsakyta šauti, jei kas bandytų atidaryti duris ar šokti iš traukinio.

Repatriantai klausėsi šypsodamies. Matyt, nė vienas neabėjojo sutikimu, kurį tėvynė jiems suruoš.

Po kelių valandų kelionės atvykome į Werdau. Ir vėl traukinys buvo apsuptas. Dabar jau

buvo naudojami slėptuvėms.

Po to, repatriantai buvo nuvesti į stovyklą, kai vyrai buvo atskirti nuo moterų ir kai įvyko patikrinimas, komendantas pasirašė man aktą, liudijantį apie naujo žmogiškų prekių krovinio gavimą. Atvežiau jam net vieną žmogų daugiau: pakeliui viena vokiečių vergė pagimdė būsima sovietų vergą.

Mano misija buvo baigta. Atsisveikindamas su komendantu pasiteiravau, ką jis galvoja su repatriantais daryti.

-- Kaip? — sušuko jis... — aš tai jau tikrai nedavinėsiu jiems kakavos, kaip amerikiečiai. Jie gaus tai, ką yra užsitarnavę. Čia bus pirmoji atranka.

Prisiminiau tada 13 str. 2 pastraipą iš instrukcijų apie repatriantų priėmimą sovietinėje teritorijoje. Pirmoj vietoj buvo pasakyta, kad visi, kurie įtariami ryšiais su Vlasovo partizanais, turės būti atskirti, paskui bus atrinkti patikimiausieji. Jie bus trumpai nusiųsti namo, o vėliau gražinti vėl į Vokietiją meškerioti tiems, kurie svyruoja: repatrijuoti ar ne, ir nėra tikri dėl savo likimo SSSR. Likusieji bus nugabenti į antro ešelono stovyklą. Ten bus antras paskirstymas. Daugumas repatriantų pagaliau bus nugabenti į darbovietes pagal instrukcijas NKVD «Goulag» t. y. vyriausiosios sunkiųjų darbų administracijos...

Pasakojo man, kad repatriantams vykstant į sunkiųjų darbų stovyklas, moterų šauksmus nustelbdavo vyrų dainos - «Nesibijome Sibiro,

visi buvo padėti supratę. Nusiminę išlipo repatriantai. Nuvedė juos į tam tikrus vieno kalno šlaite iškastus tunelius, kurie karo metu, matyt,

Sibiras taip pat rusų žemė...»

Tuo pat metu mano kolegoms Mūncheno ir Nūrenbergo repatriacijos komisijose buvo pavesta

rūpintis Vlasovo armijos daliniais, amerikiečių išduotais sovietams. Gal prisimenama, kad karui baigiantis tų dalinių dauguma buvo Čekoslovakijoje Prahos apylinkėse. 1945 m. gegužės pradžioje, Prahos gyventojam sukilus, artinosi dvi armijos: amerikiečių ir sovietų. Bet Prahos nei vieni, nei kiti neišlaisvino. Dabar jau žinoma, kad amerikiečių tankai pagal paties Stalino prašymą sustojo netoli Prahos, o sovietų daliniai tiek sulėtino savo žygiavimą, kad SS daliniai, dar spėtų čekų sukilimą numalšinti. Praha turėjo būti išlaisvinta raudonosios armijos. Tačiau Vlasovo daliniai šį demonišką planą sugriovė, atskubėdami pagalbon ne vokiečiams, bet žūstantiems čekams. Tuo būdu sovietų armija ištygiavo į rusų antikomunistinių dalinių išgelbėtam miestą. Vlasovo daliniai pasitraukė į amerikiečių užimtą sritį.

Pradžioje Vlasovo vyrai buvo apšaukti «karo belaisviais», vėliau karo «nusikaltėliais». Mums prašant, jų stovyklos buvo aptvertos spygliuotom vielom, ir amerikiečių sargyba sustiprinta. Viena po kitos tos stovyklos buvo perduotos sovietams.

Norint suprasti, kaip tie išdavimai vyko naudinga pasiskaityti amerikiečių armijos organo «Stars and Stripes» 1946 m. sausio 23 d. straipsnį. Tas laikraštis didelėmis raidėmis skelbė: «Rusų išdavikai, lyg kokie žvėrys, vienas kitą žudo». Straipsnis aprašinėjo: «Amerikiečių kareiviams įėjus į tuos barakus, kur buvo rusai, skirti repatrijuoti, du suimtieji stiklo gabalais mėgino vienas antram perplauti pilvą. Toliau kiti du bandė vienas kitam perplėsti gerklę, kitas galva įmušęs langą, stiklu persipiovęs gerklę. Barakuose radome ne žmones, bet gyvulius, - pasakojo vienas iš karių. Tučtuojau mūsų kareiviai perpiovė virves, ant kurių kabėjo kūnai tų, kurie buvo korėsi. Dar gyvi, rodydami į mūsų šautuvus, prašė juos pribaugti...

Stengiuosi negalvoti apie likimą tų, kurie pateko į mūsų rankas. Tuo metu dėvėjau NKVD uniformą. Taigi tuose nusikaltimuose turiu ir aš savo atsakomybės dalį. Ir kai prisimenu tuos laikus, savo sąžinės balsą mėginu nutildyti, galvodamas, kad Vakaruose taip pat ne angelai.

UNRRA talkina NKVD

Po kelių mėnesių didžioji dalis sovietų piliečių buvo repatrijuoti. Pagal instrukcijas dabar turėjome «gaudyti nuo repatriacijos besilapstantį elementą». Daug DP, kilusių iš SSSR, Baltijos kraštų ir Lenkijos, pradžioje vengė UNRRA stovyklų. Vieni, turėdami neramią sąžinę, nenorėjo patekti į rusų rankas, kiti bijojo būti gražinti į savo kraštus, todėl tokie vėčiau rinkosi badavimą ir vietinės valdžios bei žmonių užgauliojimus. Vis dėlto ir iš stovyklose esančių DP nemažai figuravo mūsų «karo nusikaltėlių» sąrašuose. Bet tie žmonės buvo sunku atpažinti, nes turėjo netikrų dokumentų ir ypaž, kad jie savo tarpe buvo solidarūs. Mes, savo jėgomis, niekada nebūtume galėję rasti tuos «karo nusikaltėlius». Retas mūsų mokėjo angliškai ar net vokiškai. Pati aplinkuma, kurioje dirbome mums buvo visai svetima. Reikėjo susirasti agentu vietoje iš vokiečių, iš amerikiečių, iš pačios UNRRA.

Mūsų darbas buvo tuo palengvintas, kad visi svetimšaliai, (DP) buvo UNRRA registruoti, o privačiai gyvenantieji turėjo registrotis vokiečių

policijoje maisto kortelėms gauti. Vietiniai gyventojai ir vietos valdžia labai noriai, dažnai ir neprašant, nurodydavo rusų gyvenamas vietas. Už konservų dėžę, paimtą iš amerikiečių, vokiečių «burgermeisteriai» pateikdavo mums policijojej registruotų svetimšalių sąrašus.

UNRRA-os pagalba mums buvo žymiai neaiškesnė. Tais laikais, apie kuriuos kalbu, šita tarptautinė organizacija savo žinioje turėjo šimtus DP stovyklų, kuriose gyveno maždaug pusantro milijono pabėgėlių. UNRRA iš pradžios tebuvo labdarybės vykdymo įstaiga. Pamažu tačiau teko jai prisiimti ir administracinių bei politinių uždavinių rūpinimas. Ta UNRRA-os evoliucija buvo mūsų įžymiausio agento prie Eisenhowerio gen. štabo pastangų rezultatas.

DP perėjo į UNRRA-os administraciją, kitaip sakant - į mūsų rankas. DP stovyklose turėjome dvejopus agentus: vieni, parinkti iš pačių padugnių, išdavinėjo savo draugus už pakelį cigarečių ar pusbutelį degtinės; kiti mūsų tinklan pateko dėl šantažo ar grasinimų. Buvome išprašę iš UNRRA-os, kad savo anketose ji žymėtų D. tėvo ir motinos vardus ir gyvenamąją vietą. Turėdami šitas žinias, pranešdavome nepaklusniam DP, kad jei jis atsisakys grįžti, jo tėvai nukentės. Reikia pripažinti, DP garbei, kad agentai iš DP tarpo buvo mažiausiai naudingi.

Rimtų pagalbininkų radome tarp UNRRA-os tarnautojų. Pradžioje jos administraciją sudarė amerikiečiai ir britai, daugumoje rimti ir sąžiningi žmonės. Veiklai plečiantis UNRRA turėjo priimti naujų bendradarbių iš vakarų Europos. Tai buvo visokios buv. kambarinės, šoferiai, žmonės be aiškios profesijos, neretai paprasti avantūristai. Pagaliau, atskirų kraštų kompartijos ir mūsų špionažo organizacija buvo įtraukusios gerai užmaskuotą keletą savo narių, į kuriuos dėjome daug vilčių mūsų darbo sėkmingumui.

Man buvo pavesta sritis į pietų vakarus nuo Stuttgardo. Wasserfingene, Elvangene, Heidenheime turėjome gausias DP stovyklas. Pirmoje eilėje turėjau sudaryti tinklą. Wasserfingene turėjome veiklų norvegą komunistą. Jis susidraugavo su mergaitėmis, žadėdamas joms palengvinti išvykti į USA. Iš jų jis gaudavo daug vertingų informacijų apie DP. Heidenheime turėjome du mūsų patikimus aukštus UNRRA-os pareigūnus Ch. ir F. Visa DP kartoteka pereidavo per F. rankas. Jei būčiau Stuttgardui pranešęs visas iš F. gautas žinias, daug DP būtų nukentėję. Tačiau tyčia keisdavau kai kurias datas, pavardžių rašyseną, kad gauti duomenys nesutaptų su tais, kurie buvo mūsų «karo nusikaltėlių» sąrašuose.

Savo sąrašus mes buvome sudarę vykstant sovietinės teritorijos išlaisvinimui. Į juos buvome ne tik vokiečių belaisvėn paimtus mūsų karių, bet ir visus tuos asmenis, kurie pas vokiečius turėjo bet kokią tarnybą, kad ir paprasčiausios ligoninės skalbėjos. Į sąrašus taip pat pateko visi pasitraukusieji su vokiečiais ir net ne savo valia evakuotieji. Pagal mus sovietų patriotas negalėjo pasitraukti. Jis turėjo arba tapti partizanų, arba žūti. Mūsų sąrašai vėliau buvo papildyti naujom Vokietijoje gautom žiniom. Juos sudarė keliolika storų sąsiuvinų po kokius 100 puslapių kiekvienas. Vien Stuttgardo repatriacijos komisija ju turėjo 477, o kiekviename jų tilpo maždaug apie 10.000 pavardžių. Vadinas, apie 5 ml. piliečių Sov. Sąj. laikė išdavikais.

LIETUVIAI PASAULYJE

TREMTYJE

Paskutinioj IRO spaudos konferencijoje Bad Kisingen emigracijos skyriaus atstovė Mrs. Houme smulkiai paaiškino apie naująjį DP įstatymą, kuris jau įsigaliojo ir pagal kurį bus tvarkoma DP emigracija į JAV. Pagal naująjį bilį, įskaitant jau ir įvažiavusius, viso įsileidžiama 341.000. Iš to skaičiaus 37.000 vietų rezervuota ypatingom kategorijom: 5000 našlaičių, 4000 pabėgėlių iš Kinijos, 18.000 buv. Anderso iš Anglijos, 7.500 graikų, kurie pilietinio karo metu neteko pasėgės ir 500 ypatingiems atvejams. Naujame įstatyme nebėra privilegijų ūkininkams ir pabaltiečiams.

Kas gali emigruoti

Emigruoti turi teisę visi pabėgėliai, kurie atsirado Vokietijoje nuo 1939 m. rugsėjo 1 d. ligi 1949 m. sausio 1 d. Naujuoju įsakymu užkertamas kelias įvažiuoti naciams ir bolševikams. Sename įsakyme buvo pasakyta, kad į JAV negali įvažiuoti tie, kurie savanoriškai kariavo prieš sąjungininkus. Naujasis įsakymas yra aiškesnis. Visi prievarta paimtieji į vokiečių kariuomenę į JAV įvažiuoti turi pilną teisę. Leidžiama įvažiuoti į JAV ir tiems, kurie į vokiečių kariuomenę įstojo savanoriškai ir kariavo prieš bolševikus. Bet kas savanoriškai kariavo prieš vakarinius sąjungininkus, tas į JAV įvažiuoti negali.

Tirs politinius nusistatymus

Naujasis įsakymas įpareigoja DP komisijos valdininkus nuodugniai ištirti kiekvieno kandidato politinį nusistatymą ir iš viso charakterį ir surašyti apie kiekvieną kandidatą į JAV smulkų raportą, kreipiant dėmesį net tik į politinius, bet ir į moralinius momentus.

Mrs. Houme pareiškus, kad naujasis įsakymas įsileis ir tuos kurie savanoriškai kariavo prieš bolševikus, vienas laikraštininkas paklausė pranešėją, kaip tą reikia suprasti: UNRRA ir IRO laikais, kas pasisakė savanoriškai kariavęs prieš bolševikus, tas neteko DP statuto ir dabar nebe DP, gi naujasis įsakymas įsileidžia tik DP, kurie turi DP dokumentus. Tas klausimas liko neaiškus. IRO turėtų peržiūrėti savo nusistatymą. Taip šis Amerikos valdžios palengvinimas savanoriškai kariavusiems prinš bolševizmą praktiškai neįvykdomas.

Ankstyvesnės garantijos galioja

Taip pat buvo pareikšta, kad visos anksčiau išduotos garantijos galioja, nors jos būtų išduotos ir neturinčių Amerikos pilietybės žmonių.

DP nėra nusikaltėliai

Emigracinės komisijos tirdamos tremtinių

gyvenimą, jų praeitį ir dabartį, atydžiai seka ir ir jų nusikaltimumą kriminaliniu atžvilgiu. Tačiau paširodo, kad tremtinių tarpe nusikaltėlių tėra labai nedaug. IRO vadovybės amer. zonoje pareiškimu, dėl šios priežasties, negalėsia iš-emigruoti tik 47 šeimos ir 25 pavieniai asmenys. Turint galvoje daugelį tūkstančių emigruojančių asmenų, šis skaičius yra labai nežymus.

Lietuviai Heilbronne

Iki šiol Heilbronne tik džiovininkų sanatorijoje tebuvo 30 lietuvių. Dabar atkėlus čia iš Schw. Gmuende stovyklos 650 lietuvių, iš naujo prasideda mūsų tautečių gyvenimas.

Australijoje, lietuvių miestelis kuriasi netoli Melbourne, Geelongo miestelyje, kur apie 200 sklypų yra nutare išpirkti lietuviams. Sklypas kainuoja apie \$100, o namo statyba \$2.500. Bankas duoda 30-čiai metų paskolą.

Jurgis Šeižys, gimęs 1850 metais, Sikštonių kaime, Joniškėlio valsčiaus, sakoma, yra pirmutinis lietuvis N. Zelandijoje. Jis išgyvenęs visą 100 metų, dukart vedęs — maorę, su kuria prigyveno sūnų, ir anglę, su kuria turi kelis sūnus.

Jau kuris laikas Bamberge (Vokietijoje) amerikiečių tarnyboje veikia lietuvių ir estų Vytauto Didžiojo vardo sargybos kuopa 4.204, kuriai vadovauja lietuvis kapitonas Aleksandras Siliūnas. Dažnai kuopos vyrai, kiek galimybės leidžia paremia savo aukomis Tautos Fondą ir kitus Lietuvos laisvės reikalus.

Buvęs Vykdomosios Tarybos pirmininkas ir VLIK atstovas Sidzikauskas su žmona liepos 3 d. išvyko į JAV.

Vytautas Kriščiūnas, žinomas futbolo meistris buvo atvykęs iš Argentinos futbolo rungtynėms į Medeliną, drauge su Manizales komanda, kur laimėjo visą eilę rungtynių. Sporto reporteriai — kolumbiečiai saviškai ištarė lietuviškai parašytą jo pavardę — išėjo jiems Bytautas Kriškunas. Naujai pakrikštytas vardas tvirtai prigijo Medeline. Visur šaukia laimėtoją: «Lituanos Kriškunas».

Stasys Pilka rašo ilgesnę studiją apie A. Oleką — Žilinską, mirusįjį žymų Lietuvos režisorių. Jis mirė Amerikoje.

Liet. R. K. Susivienijimo Seimas DETROITE

Prieš 64 metus pradėtas organizuoti Pansilvania valstijoje L. R. K. Savišalpos Draugija Susivienijimas išaugo į didžiulę savišalpos organizaciją, išmokejusią savo nariams 5 milijonus dol. ir dabar išde turinčią 2 milijonus dolerių. Susivienijimo 57-tas seimas šiais metais buvo sušauktas liepos mėn. 9-12 d. Detroite.

Seimas pradėtas 9 d. liepos vakare, puošnais Statler viešbučio salėje su gražiai suorganizuota meno programa. Detroitiečiai, kaip šeiminkai, išpildė išpuodingą programą. Amerikos Liet. Balso radio choras, komp. Br. Budriūnas ir tautinių šokių grupė žavėjo visus.

Seimas, anot jo rengėjų, yra istorinis, dėl to, kad jame gausiai dalyvauja visos trys kartos: senieji ateiviai veikėjai, Amerikoje gimę bei augę ir naujieji ateiviai - tremtiniai. Antra, Susivienijimas gavęs 1949 m. daugiau tūkstančio narių ir daugiau milijono dolerių apdraudos, yra vienintelė organizacija, kurioje lietuviai, ypač tremtiniai, taip gausiai draudžiasi.

Man, kaip svečiui, krito dėmesin pastangos įtraukti į lietuvišką veikimą Amerikoje gimusį ir augantį jaunimą.

Todėl ir Seimo rengėjai suorganizavo meno varžybas, kuriose dalyvavo įvairių kolonijų atstovai, dainininkai, pianistai, akordeonistai, viena balerina. Buvo paskirtos 7 premijos doleriais. Teisėjų tarpe, vertinant varžybininkus, buvo pakvėstas ir «M. L.» kolegijos narys kun. P. Ražinskas.

Amerikoj gimusi karta, nors ir silpnai lietuviškai kalba, bet savo dvasioj yra lietuviška, ir nuo lietuviško veikimo, zinoma taikant prie jos dvasios ir darbo metodų, nesišalina. Taigi, ir susivienijimas, nors yra savišalpos organizacija, bet taip pat būdama lietuviška, daug dėmesio ir lėšų skiria lietuviybės išlaikymo reikalams.

Liepos mėn. 10 d. Seimas pradėtas katedroje š. mišiomis. Ta proga Detroito arkivyskupas tarė nuoširdų žodį lietuviams ir kenčiančiai Lietuvai.

Po pamaldų viešbučio Statler patalpose pradėta oficialioji suvažiavimo programa. Tarp garbės svečių buvo ir Detroito prefeitas ir sveikino suvažiavimą.

Posėdžiai svarstant organizacijos reikalus, išrenkant naują Centro Valdybą, truko tris dienas. I. kadangi Detraitas yra garsus pasaulyje savo automobilių gamyba, per metus pagaminama apie 3 milijonus automobilių, buvo suorganizuota ekskursija į Fordo fabrikus, muziejus ir kitas žymesnes vietas.

Paskutinės dienos vakare buvo suruoštas banketas, kuriame dalyvavo seimo atstovai, svečiai ir žymūs Amerikos politikai. Buvo pasakyta kalbų ir išpildyta meninė programa.

«M. L.» korespondentas

Liepos mėn. 11 d. Detroito laikraštis «Times» įsidėjo per 4 skiltis Lieuvių R. Kat. Susivienijimo seimo aprašymą ir pasikalbėjimą su pirminku Leonardu Simučiu, jo pareikštas mintis atspausdindami net stambesnėmis raidėmis. L. Simutis pareiškė amerikonių spaudai:

«Betkokioje šalyje, patekusioje komunistų valdžion, gyvenimo sąlygos yra baisios. Jeigu JAV būtų pasielgusios 1945 metais Kinijoje taip kaip Korejoje, Kinija šiandien būtų laisva šalis, - ne komunistinė.»

Toliau p-kas L. Simutis papasakojo Amerikos spaudai apie rusų darbus ir nusikaltimus Lietuvoje, ką mes jau visi žinome ir todėl čia nebartosime. Kalbėdamas apie karą Korejoje Simutis taip pasakė:

«Aš manau, jog nugalėjus komunistus Korejoje, didelio karo nebus. Tada Stalinas turės trauktis ir komunizmas sugrius pats per save. Reikia stiprinti Alaską ir Havajus. Vienintelis dabar padėties sprendimas, yra tęsti pradėtą Korejoje kovą. Jeigu Stalinui pavyktų Korejoje, jis užpuls kur nors kitame fronte. Taip jis tęs užpuldinėdamas kraštus ir valstybes, kol JAV pasijus užpultos jų pačių žemėje. To niekad neturi įvykti...»

Dr. A. Maceina yra pradėjęs seriją straipsnių bendru pavadinimu — «Laiškai rašytojams».

Dr. K. Pakštas pasilieka ir kitiems mokslo metams Duquesne universitete, Pitsburgbe. Jis dėstys ir vasaros metu.

Faustas Kirša, kuris anksčiau buvo susirgęs, vis nesveikuoja ir negali dirbti. Jis gyvena Bostone.

Šiais metais sueina 75 metai, kai gimė genialus lietuvių dailininkas ir muzikas M. R. Čiurlionis (1875 - 1911).

DĖMESIO! «M. L.» Skaitytojai ir Bendradarbiai!

Siųsdami korespondenciją «M. L.» naudokitės t i k

«M. L.» CAIXA POSTAL 371

Maišiesiems

Piemenėlio Daina

Gieda vieversėlis,
Sparnelius plasnoja,
Žieduose drugeliai
Supasi, skrajoja.

Džiūsta vieškelėlis
Ir maži takeliai,
Sąžaliavo lankos,
Sodai ir miškeliai.

Švilpauja varnėnai
Po tėvelio uosius,
Vėl genu kaimenę
Į laukus žaliuosius.

Ir esu laimingas —
O-lia lylia, lia-lia,
Ėskite, karvutės,
Po pievelę žalią.

★

Pas Mamyte...

Pas mamytę augti gera
Nors ji kartais mus ir bara,
Bet nebijom mes visai,
Nes mamytė juk jinai.

Jei ji kartais žaist neleidžia
Mūs veidelius pyktis raižo,
Rodos mama negera
Imam verkti mes tada.

Ir mamytė atsileidžia
Ir mus žaisti kieman išleidžia,
Užiam šėlstame tada
Nes mamytė mūs gera...

Bet jei mokytis nenori
Ar mokykloj kampe stovi,
Na, laikykis tu tada,
Mama būna ir pikta.

Ir tėvelis tuoj sužino
Net su pirštu pagrasina,
Tuomet mokomės gerai
Nes tėvelis ai, ai, ai!

G. B-nius

Tinginėlio Brolis

Stasys Džiugas

Grižta jau paukšteliai
Iš toliausio krašto,
Nuobodu sėdėti
Man vienam prie rašto.

Baisiai nemalonu
Kambary gyventi,
O prie «Sakalėlio»
Dar gali pasenti.

O tai čia man liūdna,
Kai saulutė šviečia,
Kai margi drugeliai
Paskrajoti kviečia.

Mesčiau «Sakalėlį»
Į tamsų pasaulį;
Bet draugai sakys tuoj:
«Tinginėlio brolis».

Genocido Dienos Minėjimas Pasaulyje

Vokietijoje

Mūnchene, Werner kareivinėse, lietuviai drauge su latviais suruošė specialų minėjimą, kuriame dalyvavo netoli 1.000 asmenų.

Schs. Gmūndo stovyklos gyventojai pasiuntė Vakarų pasaulio didiesiems vyrams specialias rezoliucijas.

Neustadto lietuviai, drauge su kitais pabaltiečiais, suruošė minėjimą, pamaldas, kurias atlaikė vokiečių kunigai ir pasakė pritaikytus pamokslus. Po minėjimo trešiniai pabaltiečiai organizuoti perėjo miestą, nešdami priešbolševikinius transparentus. Minėjime dalyvavo daug vokiečių visuomenės ir spaudos atstovų.

Memingeno stovykloje minėjimą suruošė lietuviai su latviais.

Lebenstade genocido dieną minėjo čia gyvenantieji išskringuotieji lietuviai.

Bamberge minėjimą suorganizavo Vytauto Didžiojo vardo sargybos kuopos Nr. 4204 vyrai. Vadovavo kuopos vadas kapt. Aleksandras Siliūnas. Tą dieną kuopos vyrai protesto ženklą badavo. Sutaupytas maistas pasiūstas Berlyno gyventojams, drauge su specialiu raštu vyr. burmistrui Dr. Reuter. Pabaltiečių žygį gražiai paminėjo laikraščiai «8 Uhr Blatt», «Neues Volksblatt» ir kt.

Urugvajuje

Urugvajaus lietuviai šią dieną paminėjo su ypatingu ryžtumu, ir šiuo reikalu buvo atspausdintas įspanų kalba specialus atsišaukimas «Protesta lituana, contra genocido». Atsišaukimai buvo išsiuntinėti visom įstaigom, ambasadom, spaudai ir šiaip jau žymesniems visuomenės veikėjams. VI. 11 d. suruoštos specialios pamaldos už genocido aukas, kurias atlaikė kun. St. Grigaliūnas, pasakydamas jautrų pamokslą ir perskaitydamas iššisai VLIK'o atsišaukimą. Birželio 14-15 d. viršum Lietuvos pasiuntinybės plevėsavo gedulo švėdu perrišta Lietuvos vėliava. Per vieną didžiausių radio stočių perduota speciali programa. Pasiūsta telegrama UNO gen. sekr. Trygve Lie, prašant imtis iniciatyvos, kad SSSR sustabdytų genocido veiksmus Lietuvoje.

Prancūzijoje

Paryžiuje gyveną lietuviai, tautožudos dieną paminėjo gedulingomis pamaldomis.

Rytų Prancūzijos lietuviai minėjimą suruošė Strasbourgo mieste. Vietos laikraštis «Le Nouvell Alsacien» ir Les Larnières d'Alsace» atspausdino užuojautos straipsnius. Eilė mažesnių minėjimų suruošta ir kitose vietose.

D. Britanijoje

Pabaltijo Taryba Londone suruošė bendrą sukakties minėjimą. Minėjime dalyvavo apie 300 pabaltiečių ir anglų. Pirmininkavo Major E. Beddington. Prezidiuman pakviesti Pabaltijo kraštų ministrai Londone. Kalbėjo pabaltiečiai ir anglai. Britų spauda «Daily Telegraph», «The Times» ir kt. Labai jautriai atsiliopė apie pabaltiečių nelaimes. Spaudos agentūra «The Press Association» išsiuntinėjo visiems pasaulio laikraščiams specialius pranešimus. Eilė minėjimų įvyko ir kituose miestuose.

Belgijoje

Birželio 10 d. Belgijos lietuviai suruošė specialų sąskrydį Lieže. Gedulingas pamaldas atlaikė latvių kat. vyskupas Sloskans, pamokslą pasakė kun. J. Dėdinas. Minėjimo metu ilgesnę kalbą pasakė Belgijos senatorius J. Hanquet, nuoširdžiai kalbėjo kunigų sem. prof. Meunier, pulk. Squadrili (amerikietis) buv. Belgijos konsulas Lietuvoje inž. Hunebelle, italų, ukrainiečių, vokiečių, lenkų atstovai. Belgų spauda labai plačiai šią dieną paminėjo. Nutylėjo tik kai kurie spauda.

Švedijoje

Birželio 19 d. Stockholme bendrom estų, latvių ir lietuvių pastangom buvo suruoštas didžiulis protesto mitingas. Kalbėjo prof. Birger Nerman (švedas), Ministeris August Rei (Estija), min. Feliks Cielins (Latvija), p. Vl. Žilinskas (Lietuva) ir prof. Elis Hasted. Plačiai paskleista specialiai atspausdinta susirinkimo protesto rezoliucija.

JAV-bėse

Įspudingiausią minėjimą suruošė Čikagos lietuviai. Lietuvos konsulas P. Daužvardis apibūdino bolševikų moralę ir jų vykdomą tautožudą. M. Mackevičius išreiškė pasiūlymą, kad Amerikos valdžia pasmerktų genocido veiksmus. Pasiūstos protesto rezoliucijos.

Waterburio lietuvių Draugija atspausdino ir išsiuntinėjo įtakingiems Amerikos vadovams specialius raštus Lietuvos laisvės reikalu. Beveik visose vietovėse, kur yra lietuvių kolonijos, suruošti minėjimai.

Ir JAV-bių spauda bei radijas nebuvo abejingi. Lietuvos vardas ir SSSR vykdomas genocidas dar kartą nuskambėjo šiame krašte.

Austrijoje

Linz/D. Austrijos Lietuvių tarybos iniciatyva buvo suruoštas protesto mitingas prieš sovietų vykdomą tautožudą Lietuvoje ir kitose pavergtose tautose. Atatinkama protesto rezoliucija buvo kreiptasi į JAV-bių valdžią, prašant padaryti galą kruvinai tautožudai Lietuvoje ir kitose pavergtose tautose. Tame pačiame mitinge visu griežtumu pasmerkti tie lietuviai, kurie bet kurioje pasaulio vietoje, talkininkauja raudonajam terorui.

Italijoje

Romos lietuviai Birželio 14 d. susirinko šv. Kazimiero kolegijoje. Pamaldas atlaikė prel. M. Krupavičius. Posėdį tvarkė Dr. kun. Pavelkis, kalbėjo min. Lozoraitis, prel. M. Krupavičius, p. Sidzikauskas ir p. Brazaitis. Minėjimą labai plačiai aprašė «Osservatore Romano».

Sveicarijoje

Minėjimas buvo atkeltas į birželio 19 d. Ir suruoštas Žūriche, į kurį atstovai buvo atvykę iš Berno. Dalyvavo taip pat grįžtanti iš Romos VLIK bei Vyk. Tarybos delegacija. Pirmininkavo p. Augevičius.

VISAME PASAULYJE

«General Motors» darbininkai pašalina raudonuosius agitatorius

Keli šimtai darbininkų išmetė du žinomus komunistus iš savo tarpo. Visi jie priklauso automobilių pramonės sindikatui. Fabrikos policija laiku spėjo apsaugoti trečiąjį darbininką, kuriam irgi bavo numatyta ta pati ekzekucija. Virš paminėti darbininkai, praeitą savaitę, fabrike platino atsišaukimus, kuriuose reikalaujama, kad Amerika atsitrauktų iš Korejos, ir kaltina prez. Trumaną kaip karo provokatorių.

Italijos krikščionių demokratų partija priėmė žemės reformos planą, kurį patieks parlamentui.

Pagal tą planą bus konfiskuota apie 2.650.000 akrų nederbamos ar netinkamai dirbamos žemės ir išdalinta bežemiams ūkininkams.

Per paskutinius pastaruosius 7 mėnesius iš įvairių Rytų Europos valstybių į Vakarus atbėgo 10.000 tremtinių.

Tarptautinė tremtinių organizacija nutarė jiems duoti teisinę paramą, bet neteiks ekonominės pagalbos ir nepriims įstovyklas.

Lenkijoje labai sustiprintas šnipų gaudymas. Nežinia, ar jų ten tiek daug yra ar tik ta prie danga sovietai nori stipriau paimti į savo rankas Lenkijos pašto ir telegrafo cenzūrą.

Kaip žinome, šiuo metu JRO vykdo įvairių tautybių DP perdavimą vokiečiams. Dėl tokio perdavimo labai protestuoja kai kurios tautybės, ypač žydai.

Taigi nei vienas žydas DP nebus įjungtas į vokiečių ūkį.

Amerikiečių Zonoje, netoli

Zuffenhauseno (Stutgardo apylinkėse) buvo aptikti masiniai kapai, kuriuose sovietai 1945-1946 m. nužudė apie 150 rytų tautų tremtinių, atsisakiusių grįžti į Sovietų Sąjungą. Greitu laiku bus pradėti kasinėjimai dalyvaujant valdžios atstovams, policijai ir gydytojams bei žurnalistams.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos rusokupacijos dešimtmečio proga, Čurčilis pasiuntė pranešimą Pabaltiečių Komiteto pirmininkui p. Valdmanui, kuriame pranešama, kad tarpe dviejų pasaulinių karų, Pabaltijo frontas davė puikų įrodymą ir gilų tikėjimą į demokratiją ir jis tikisi matyti Pabaltijo tautas laisvas.

Anglijoje pakviesti savanoriai 18 mėn. tarnybai užjūriuose. Pirmas kontingentas susideda iš 5.000 vyrų su artilerija ir šarvuočiais busias pasiųstas į Koreją.

Olandija stiprina savo apsargą ir pašaukė parengties stovint 3 divizijas.

Prancūzija studijuoja kuo ji galėtų paremti Korejos gynybą. Iki šiol Prancūzija jau 5 metai, kaip kovoja prieš komunizmą.

Po 6 mėn. nebuvimo, rusai vėl grįžo į Saugumo Tarybą. Dabar, rugpiūčio mėn. jiems išpuolė pirmininkauti posėdžiams, Rusų atstovas Jakob Malik nuo pat savo pirmininkavo pradžios daro viską, kad gaištų laiką ir galėtų varyti iš tos kėdės bolševikų propagandą.

Jis pasiūlė pirmoje eilėje svarstyti Kinijos priėmimą ir nacionalistų kinų atstovo pašalinimą iš Saugumo Tarybos. Antrojo punktu jis pasiūlė svarstyti taikingą korejiečių konflikto išsprendimą pagal sovietų manierą ir receptą. JAV atsto-

vas pasiūlė baigti jau praeitoje sesijoje pradėtą ir dar nebaigtą klausimą pasmerkiantį bolševikų užpuolimą ir įsiveržimą į pietų Koreją.

Tie trys pasiūlimai buvo patiekti balsavimui ir taip nubalsuoti: Maliko pirmasis pasiūlymas atmestas 8 balsais prieš 3. Antrojo klausimas gavo 5 balsus prieš 5, ir nesurinkus 7 reikalingu balsų, taip pat atmestas. Amerikonų pasiūlymas dar turės būti svarstomas sekančiuose posėdžiuose. Tokiu būdu rusai višais klausimais pralaimėjo.

Belgijos karalius Leopoldas perleidžia sostą savo sūnui Bau doin, o pats išvyksta užsienin.

Vakarų Vokietijos policijai leista nešioti lengvieji ginklai. Ta priemonė atpalaiduoja ruo policijos pareigų ėjimo didėli skaičių sąjungininkų karinių da linių.

Korejoje komunistai puola 100 km. frontu. Didžiausias spaudimas eina prie Teagu, kuris iki šiol buvo laikinoji sostinė. Iš vakarų komunistai spaudžia nuo Chinju link Pusan. Tose vietose amerikiečiai kasdien po truputį traukiasi. Visos komunistų kariuomenės jėgos dalyvauja kautynėse t. y. 13 divizijų, kurioms priešinasi 3 amerikonių divizijos. Amerikiečių aviacija kasdien išmeta ant komunistų apie 500 tonų bombų.

Pusano uoste išsikėlė garsioji JAV jūros šaulių divizija. Jos daliniai tuojaus išvyko į frontą. Sakoma, jog ši divizija atsiga benusi kaikurių naujų ir nežinomų ginklų.

**Skaitykime,
Mūsų
Lietuva!**

Lietuviai BRAZILIJOJE

Nuo rugpiūčio mėn. 1 d. «Mūsų Lietuvos» žurnalo administracija ir spaustuvės «Lituania» komercinių darbų atstovavimą vykdys

sveikina naują savo bendrabarbi ir linki geriausios sėkmės ir laimės žengiant bendru tautos keliu.

Nuoširdus AČIŪ!

p. Jonas Masys

Ta proga reikia pažymėti, kad mūsų tautietis Jonas Masys yra senesniųjų lietuvių išeivių Brazilijoje Jurgio ir Veronikos Masių sūnus. Čia Brazilijoje užaugo ir mokytą išėjo, tačiau ne nutautėjo. Jis puikiai varioja vietinę portugalų kalbą, ir gerai išmokęs gimtąją, savo tėvų - lietuvių kalbą. Dėl to nemažas nuopelnas tenka tauriems, susipratusiems Jono tėveliams, kurių lietuviškos dvasios tautinėje šilumoje išaugo jų sūnus.

Malonu ir džiugu matyti stojant jaunąjį lietuvių bendras lietuviškas gretas, jas papildant ir sustiprinant jaunomis, daug vilties žadančiomis jėgomis.

«M. L.» redakcinė kolegija

35 metų kunigystės sukaktuvių proga mane sveikinusiems, apdovanojusiems ir paruošti eklezines iškilmes padėjusiems, ypač Jo Ekscelencijai vyskupui Dom Pedro Massa už gražų pamokslą bei palaiminimą, garbingos šv. Petro kolegijos kolegoms - kanauninkams João Carneiro ir Fritz Prellwitz už asistavimą pamaldoms, Telesforui Mažeikai už parūpinimą Miesto Teatro choro giedorių bei giedojimus, garb. šv. Kryžiaus kariškių brolijai už ekleziją ir jos iluminaciją, visiems pamaldų dalyviams - tautiečiams bei bičiuliams: p. Jonui Adomavičiui, apsilankiusiems namuose svečiams, «Dainavos» dr. jai už gražų sveikinimą raštu, Lietuvos atstovui Dr. Fr. Mejeriui, sekr. P. Babickui, konsului Al. Poliškaičiui, Latvijos atstovui Dr. Olinš, J. Abraičiui, J. ir M. Čiuvinskams, A. ir A. Dutkams, Dr. Armando Araujo, Dr. Al. Sampaio, Dr. Piras Sá, - sveikinusiems laiškais bei telegramomis.

Viešpaties palaima ir ramybė teesie su Jumis.

Kun. Juozas Janilionis.
Mans. šv. Petro kolegijos
Rio lietuvių kapelionas.

Antanas Vosylius

Liepos mėn. 25 d. staigaus širdies smūgio ištiktas mirė Antanas Vosylius. Tik prieš metus laiko atvykęs Brazilijon, São Paulin, įsikūrė Vila Zelinoje. Jau Vokietijoje karo vargų kelyje, suardęs sveikatą, vertėsi kukliu fotografo amatu.

Tokia jau gyvenimo tiesa, kad kiekvieno žmogaus asmenišką gyvenimą tai tarsi tik visų gyvųjų privilegija. Tačiau, kada sustojame prie naujai pilamo kapo, įgauname teisę žvelgti į žmogaus nueitą gyvenimo kelią.

Antanas Vosylius gimė trijų vaikų ūkininko šeimoje 1898 m. spalio mėn. 14 d. Sausbalių kaime, Pilviškių valsč. Vilkaviškio apskrityje. Baigęs Marijampolės gimnaziją, I pasaulinio karo audrų metu buvo vienas be tėvų nublokštas į Rusiją, pergyvenęs Rusijos revoliucijos sunkumus 1919 m. grįžta į Lietuvą su pirmuoju pabėgėlių transportu, kaip transporto vadovas. Tais pačiais metais stoja Lietuvos Kariuomenės savanoriu. Baigia Lietuvos Karo mokyklos pirmąją laidą. Kavalerijos leitenanto Antano Vosylius vardaš tampriai surištas su Nepriklausomybės kovomis, kaip Daugpilio, Joniškio, Giedraičių ir kitomis istorinėmis Nepriklausomybės kovų vietomis. Būdamas kantrus, jautrios širdies, santūrus būdo žmogus, nepasiliko karinėje tarnyboje kaip karys profesionalas, bet išėjęs atsargon nuo 1924 m. valdininkauja visą Nepriklausomos Lietuvos gyvavimo laiką.

Antanas Vosylius tarnavo eidamas atsakingas pareigas įvairiuose Lietuvos vietose. Velionis dėl savo gerų būdo privalumų buvo visų mėgiamas tarnyboje ir kasdieniniame gyvenime. Ir kaip vienas jo bendradarbių išsireiškė: «Jis niekur neturėjo priešų, nes nemokėjo pykti. Jis ir skaudžiai užgautas tyliai pasitraukdavo ir nukęsdavo.»

Per trumpą gyvenimo laiką Vila Zelinoje velionis buvo visų gerbiamas ir mylimas kaip žmogus ir taurus lietuvis. Už tai

Liúdesio valandoje, MŪSŪ brangiam kolegai ANTANUI,
jo mylimam tėveliui

ANTANUI VOSYLIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Bendruomenės Choras
ir Valdyba

palydėti į amžino poilsio vietą São Caetano kapines - susirinko gausus burys tiek iš naujų ir senų atvykusių mūsų tautiečių.

A. A. Velionis turėjo savo širdyje troškimą, kurį mes visi lietuviai turime - grįžti į mylimą tėvynę Lietuvą! Tačiau likimas lėmė kitaip. Lietuvos Kariuomenės Savanorį Kurėją, priglaudė Pietų Kryžiaus svetimoji žemė,

A. Ž.

Misijų Kryžiaus Metinės

Pereitą sekmadienį, 30. 7. 1950 V. Zelinoje, buvo iškilmingai paminėtos Misijų Kryžiaus metinės. Kun. Miliauskas, giedant Bendruomenės chorui, celebravo Mišias. Po Mišių buvo iškilminga procesija aplink bažnyčią. Prie šio lietuviško kryžiaus, kun. Miliauskas pasakė gražiai pritaikytą pamokslą.

Dalyvavo didelis būrys tautiečių, kaip jaunų taip ir senų.

Jų tarpe matėme ir brolius Matelionius su savo šeimomis, kurie lygiai prieš metus šį Misijų Kryžių pastatė ir šiais metais vėl atnaujino.

Po visų iškilmių, dar ilgai spietėsi apie šį kryžių būriai lietuvių, kuriems visiems šis kryžius primena mūsų Brangios Tėvynės Lietuvos pakelių Rūpintojėlį.

Brolių Matelionių auka tebūnie mums visiems gražiu pavyzdžiu!

— Rugpiūčio 13 d. 11 val. per Sumą, Vila Zelinos Bažnyčioje sumainys aukso žiedus Albina Grabauskaitė ir Petras Medis.

Jaunoji yra uoli «Vyčių» choristė, kilus iš Krosnos. Jaunasis yra grožinės fotografijos specialistas, kilęs iš Panevėžio.

Liepos mėn. 31 d. mirė Ona Žultauskienė, gimusi 1866 m. Traku apskrityje.

Paskutiniu laiku gyveno. Rua

P. Z. de Queiros Nr. 284 Sto, Andre.

Kolonija Didėja!

Paskutiniu laiku gandrai gausiai lankėsi po lietuviškas pastoges:

Liepos 27 d. gimė Aleksandro ir Česlavos Valavičiūtės Boguslauskų dukrelė Lidija.

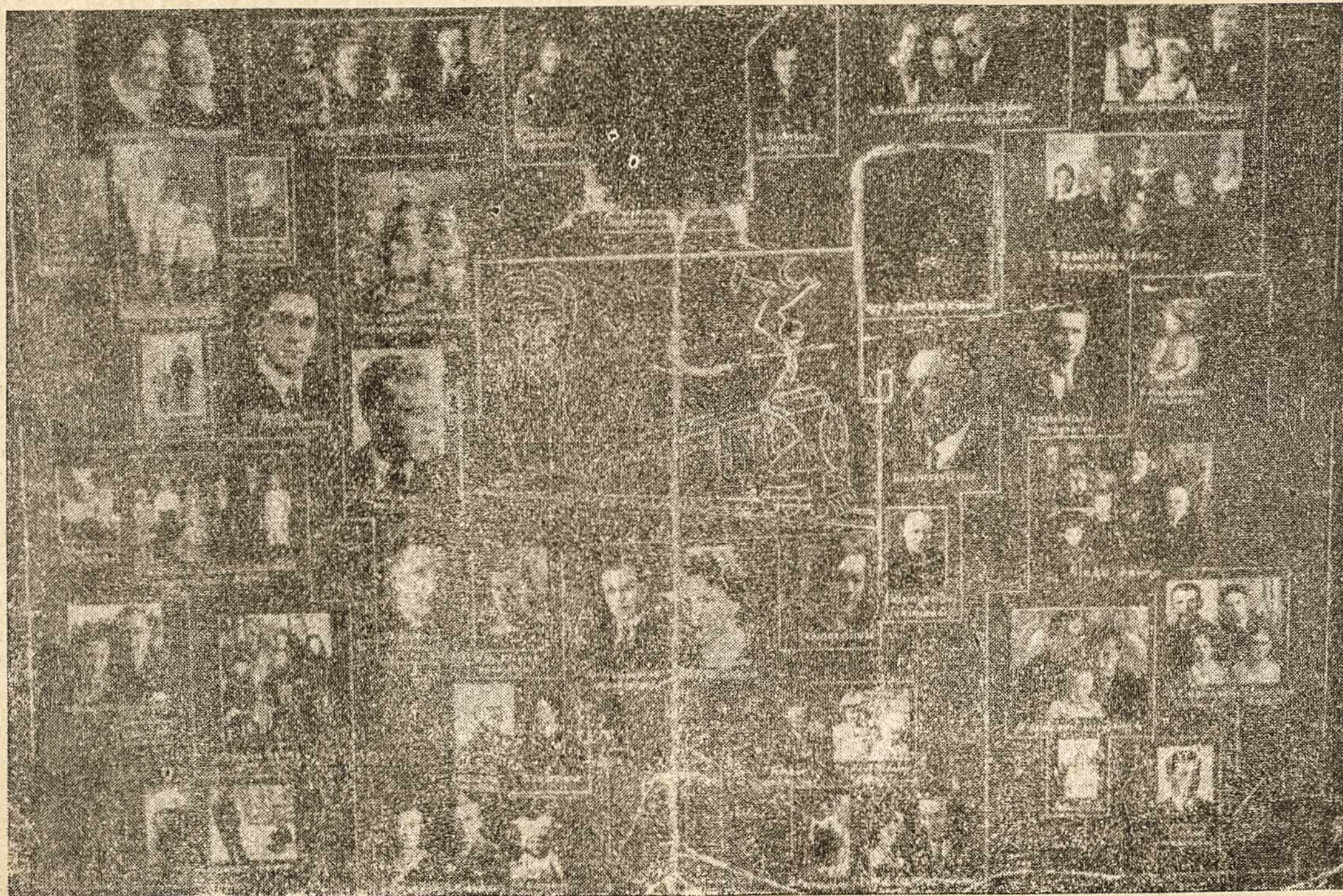
Liepos 28 d. gimė Romano ir Apolonijos Ausenkaitės Pocių sūnus Robertas ir

Vlodo ir Klaros Pocių šeimoje dukrelė.

— Rasti Gedimino Matulionio dokumentai. Atsiimti «M. L.» redakcijoje Av. Selina 706.

Laiškai

Vladas Plečkaitis, Jonas Sakalauskas, Frida Kibelkštis, H. Lazdauskas, Vladze Januškevičiūtė, A. Vinokurovas, Valentinas Bukota, Albinas Sinkevičius, Ziedonis Kalnina, V. Kavolis.

1941. VI. 14 d. Nuo viršaus iš kairės į dešinę: 1. Lipštienė ir šeima, 2. Ono Velžio šeima, 3. Leinartas, 4. iškirpta Petkevičius, 5. Zigmantas, 6. Žaldeko šeima, 7. Grimbauš šeima, 8. Ig. Lipštas, 9. Lipšto vaikai, 10. Guibinas, 11. Pr. Traškevičiaus šeima, 12. Iškirpta prof. Tomkūnas, 13. R. Baniulio šeima, 14. Gulbino vaikai, 15. A. Kuosa, 16. Krivickas, 17. C. Misėvičius, 18. J. Janušonis, 19. C. Maldutienė, 20. Sleponavičius su vaikučiu, 21. Vl. Linkevičius šeima, 22. Al. Kušys su žmona, 23. Vyšniauskas su žmona, 24. J. Klungevičiūtė, 25. Klungevičius, 26. Stežo šeima, 27. M. Klungevičius su žmona, 28. J. Satō šeima, 29. J. Driuvė su žmona, 30. P. Tomkūnas su dukterimis, 31. A. Andzevičiaus šeima, 32. Čiuplinsko šeima, 33. Sasnavičiaus šeima, 34. Navako šeima, 35. Petrausko šeima ir 36. Činžas.

Pasvalietis - J. S.

«Mūsų Lietuva» 19. 8. 1950 Rengia

GRANDIOZINI

MOTORISTŲ VAKARĄ

SCENOJE:

Imtynės «Luta livre» —

Bokso rungtynės —

Ristikai —

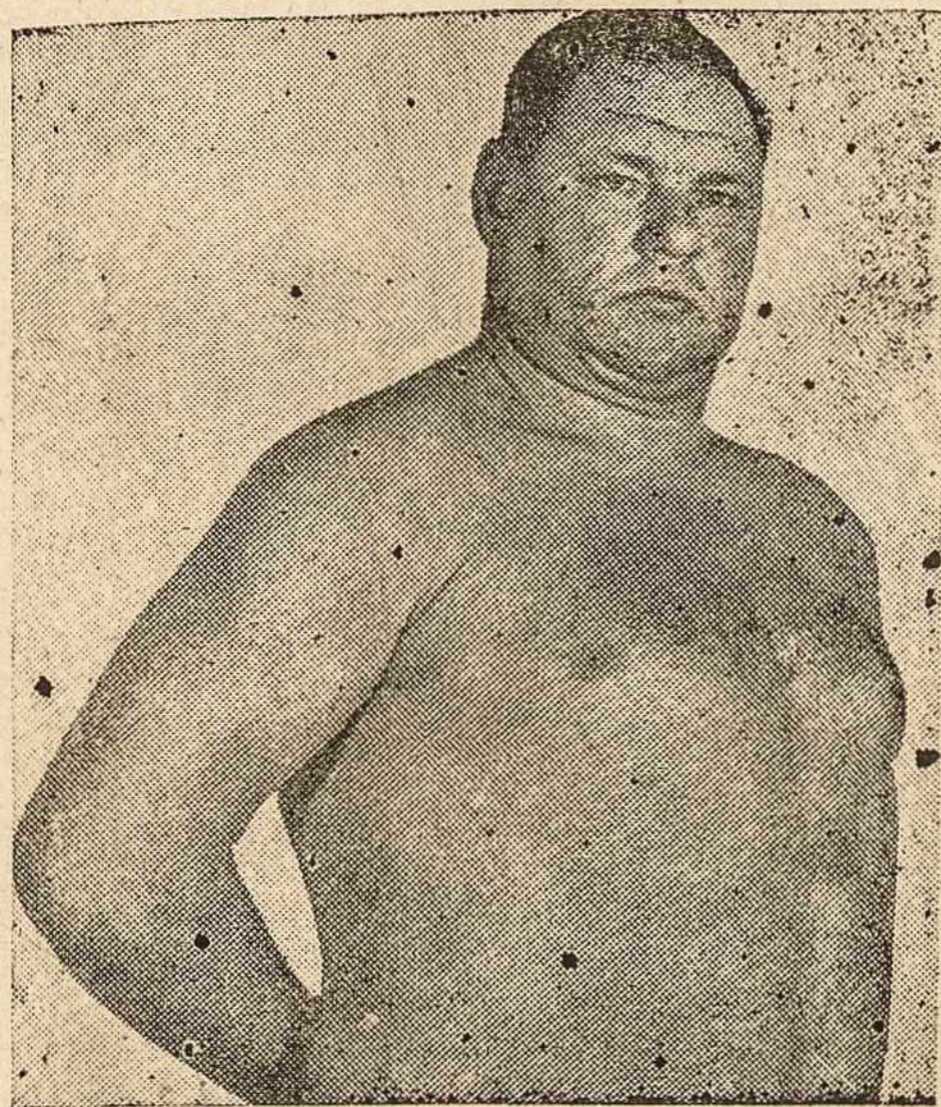
PRADŽIA 20 VAL.

ŠOKIAI IKI 4 VAL. RYTO

GERA ŠOKIŲ MUZIKA!!!

BARAS.. UŽKANDŽIAI..

NUOTAIKA.

Imtininkas Stepas Žičkus

Pakvietimai galima isigyti:

«Mūsų Lietuvos» Redakcijoje, Av. Zelina 706,
Klebonijoje,
pas Vyta Tijušėnį — bare,
Casa São Jorge, rua São Caetano 526,
pas Bronių Stankevičių rua Lituania 67.
pas M. Tamaliūna V. Prudentėje,
pas Balį Adomavičių V. Zelinoje.

Imtininkas Balys Adomavičius imsis su
negru — Joki Zuza.

Imtininkas Stepas Žičkus su italu —
Recardo Zorzan.

Imtininkas Balys Adomavičius

“FOTO PRINCEZA”

LIETUVISKA FOTO ATELJE

Av. Alvaro Ramos, 1160 (Prie pask. sustojimo vietos autobuso 33 Quarta Parada).

Įvairaus didumo padidinti portretai — spalvuoti!
FOTO ant parceleno, antkapiams

Meniškos, gražios foto nuotraukos!

Greitas ir sąžiningas darbas!

Lietuviams pigiausios kainos!

■■■■

Aplankykite!

Savininkas - Vladas POCIUS

PERES & PRANAS LTDA MADEIRAS

Įvairiausios miško medžiagos prekyba, tinkama statybai ir įvairių rūšių baldams.

Peroba de Campos Jacaranda, Cedra, Cerejeira ir kt.

Geriausia ir tinkamiausia Brazilijos miškų medžiaga. Tuojau išpildomas ir didžiausias užsakymas.

Avenida Churchill, 94 - 11.º Andar - Sala 1110 Fones 52-0229 - Telegrafu C a b i u n a Rio de Janeiro

Dėmesio!

«Mūsų Lietuvos» redakcijoj galima įsigyti įrištus kompleksus «M.L.» 1948 m. nuo Nr. 1 iki Nr. 26 ir 1949 m. nuo Nr. 27 iki Nr. 52.

Komplekto kaina Cr.\$ 150,00

Dėmesio! - Loterija!

Rugpiučio mėn. 20 d. 3 val. parapijos mokykloje įvyks šeimyniško pobūdžio loterija, kurią rengia L.K. Moterų Draugi-

ja. Į loteriją leidžiami 5 fantai: vilnonis megstukas, medžiaga drabužiui, servizas arbatai, bėr duota staliesė ir gražus paukščiukas.

Loterijos bilieto kaina Cr. 5,00 Taigi, už 5 kruzeirus galima laimėti gana vertingų daiktų.

Prašome išbandyti savo laimę!

Be to, pirkdami bilietą padarysite auką bažnyčiai, nes visas pelnas skiriamas papuošimui Didžiojo Altoriaus.

Loterijos bilietų galima gauti pas Moterų Draugijos nares, seseles ir kun. Miliauską.

Taipgi prašome visus tautiečius ateiti į talką bilietų platinime.

Liet. Kat. Moterų D-jos
Valdyba

Įvairiausių Medžio Išdirbinių Dirbtuvė

Mykolo Uselio

Santo Amaro

Av. de Pinedo, 931/41 Telefone 139

■■■■

Priima užsakymus langų, durų, venezianų, atlieka visokius medžio įrengimus raštiniams, bankams, stato laivelius, sudeda parketo grindis, ir atlieka visokius kitus medžio darbus.

Nepasigailėk laiko pasiteirauti!

ČIA DARBAS ATLIEKAMAS PIGIAU KAIP KITUR

FILATELISTAI!

Pigiai parduodu vertingas įvairių valstybių pašto ženklų kolekcijas, jų tarpe ir Lietuvos.

Kreiptis šiuo adresu:

M. Laupinaitis, Rua das Saudades, Nr. 19.

Vila Bela - São Paulo

Parduodamas namas - Vila Celeste

3 miegamieji kambariai, 1 svečių kambarys.

2 verandos - virtuvė - vonia ir barakas.

Teirautis: Rua 7, 43-B. Vila Zelina

DĖMESIO!

Visi PLB bei jų LOK Valdybų pirmininkai ar jų įgaliotiniai, o taip ir kituose kraštuose esančių bav. OP organizacijų vadovybės ar jų įg-niai, yra prašomi skubiai pranešti savo adresus Lietuvybės Išlaikymo Tarnybai.

M. Krupavičius, 14d. Pfullingen b. Rtl. Gothe str. 16 - Germany.

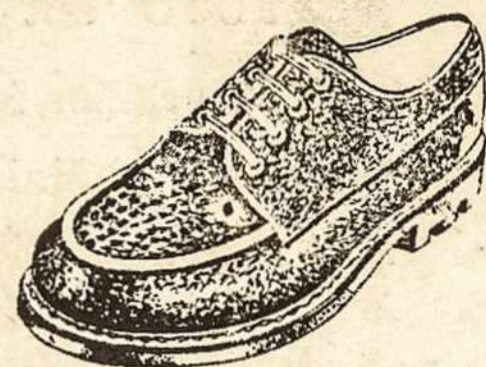
— Tautiečiai, radę nelietuviškoje spaudoje įdomesnius straipsnius mums opiaisiais klausimais - prašome juos skubos keliu pasiųsti tokiu adresu: ELTA 14d. Pfullingen b. Rtl. Gothe str. 16 - Germany.

UŽSAKYKITE

MŪSŲ

LIETUVŲ

SAVO PRIETELIAMS

CASAS
SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIUS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Rua São Caetano, 526

☆

Rua São Caetano, 510

FABRIKAS IR RASTINĖ:

Rua Javaés 719

São Paulo

Jeį reikia tavo **AUTOMOBILIUI**vidus iškloti medžiaga ar oda, arba
nori bendrą reformą padaryti savo

M A Š I N O S,

visuomet kreipkis į

ALEKSĖJAUS VINOKUROVO

Tapeçaria "ALEX"

Posto de Serviços "Vila Prudente"

RUA IBITIRAMA, 200 — — V. PRUDENTE

Residencija: AV. ZELINA, 691

KOMERCIANTŲ DĖMESIUI!

Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica**LITUANIA LTDA.**

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

AVENIDA ZELINA, 706

Visą korespondenciją prašome adresuoti

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

AVENIDA ZELINA, 706 - SÃO PAULO - VILA ZELINA